

דרכי החיזוק

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

553

שיחת רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א • שמיני תשפ"ב

ההספד באשכבתיה דרבינו הגדול שר התורה מרן בעל דרך אמונה זצוקלה"ה

ה'גברא רבה' היחיד בעולם – איננו!

יש גמרא (מגילה כח, ב) "ווי לארעא דישראל דחסרא גברא רבה", מעשה שהיה שנפטר אדם גדול בארץ ישראל, והספידו אותו ואמרו: ווי לארעא דישראל! שזה הפסד גדול לארץ ישראל, כי הוא היה בארץ ישראל, וההפסד הוא לארץ ישראל, שהגברא רבה איננו.

ולא כתוב שהוא היה ה'גברא רבה' היחיד בארץ ישראל, אלא היו עוד גברא רבה, אבל היה עוד אחד ועכשיו חסר אחד, וכשחסר אחד חסרה ההשפעה, כי כשיש יותר גברא רבה – יש יותר השפעה, ופחות זה פחות השפעה, ולכן 'ווי לארעא דישראל'.

וכתוב רק ווי 'לארעא דישראל', ולכל העולם משמע שזה לא 'ווי', כי בכל העולם יש גם כן גברא רבה ושם יש השפעה, וההשפעה של הגברא רבה הזה שנפטר הייתה רק בארץ ישראל, ולכן כשנפטר חסרה השפעתו לארץ ישראל, אבל בכל העולם לא חסר, כי יש שם משפיעים אחרים גם כן, ואמנם גם בארץ ישראל היו עוד משפיעים, אבל חסר אחד מהמשפיעים בארץ ישראל, ואילו בשאר העולם לא היה חסר כלל, כך משמע בזה. ואף על פי כן זהו 'ווי לארעא דישראל'.

ווי לארעא דישראל, ווי לכל העולם כולו

ופה אצלנו, ה'ווי לארעא דישראל', דחסרא גברא רבה, זה לא גברא רבה שיש עוד כמוהו, אלא הגברא רבה היחיד בארץ ישראל, וארץ ישראל לא רק 'חסרה' גברא רבה, אלא אין גברא רבה! לא רק שחסר אחד, אלא חסר לגמרי, אין גברא רבה כמוהו בארץ ישראל! וזהו ה'ווי לארעא דישראל', ווי יותר ממה שהיה אז, שעכשיו אין גברא רבה בארץ ישראל.

וזה ווי לארעא דישראל וגם ווי לכל העולם כולו, שבכל העולם כולו גם כן, אין גברא רבה כמוהו בכל העולם, גברא רבה שהיה לו השפעה על כל העולם, כידוע שבכל העולם היו מושפעים ממנו, וביקשו ממנו ברכות ותפילות, והיה משפיע ברכה ותפילה, השפעה גשמית והשפעה רוחנית, השפעות כאלה שעכשיו אינם, אין כאן – ואין בכל העולם! זה לא רק ווי לארעא דישראל, אלא ווי לכל העולם, שאין גברא רבה כמוהו, וחסרה ההשפעה.

ואם אין השפעה זה איום ונורא, כי אדם צריך השפעה, ובלי השפעה לאדם יש יצר הרע, והיצר הרע חזק מאד ושולט על האדם, ואמרו (קידושין ל, ב) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, היינו שרק עם סייעתא דשמיא אפשר להתגבר על היצר, אבל סייעתא דשמיא יש רק אם עושים משהו, וכמו שכתבו המפרשים (הגר"א קול אליהו סוכה ומסילת ישרים פ"ב) שרק אם אדם עושה בעצמו כל מה שהוא יכול אז יש סייעתא דשמיא, ואם לא עושים לבד מה שיכולים – אין סייעתא דשמיא.

ונדבר בקיצור, אפשר להאריך הרבה אבל עכשיו אין הזמן להאריך, למעשה מה זה מחייב אותנו, מה אנחנו חייבים לעשות כעת? מה אנו חייבים וצריכים לעשות כשחסר ההשפעה.

יש עוד גמרא (זבחים קטו, ב, הובא ברש"י פרשת שמיני) כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא מתעלה ומתקלס, שנאמר נורא אלוקים ממקדשיך – אל תיקרי ממקדשיך אלא ממקודשיך, כשיש מידת הדין בצדיקים, זה לא עונש לצדיקים, אלא רווח בשבילם, שעל ידי זה הקב"ה מתיירא מתעלה ומתקלס,

ונתעכב על הענין הראשון שמוזכר כאן: 'מתיירא', מה זה מתיירא? להוסיף יראת שמים! כשרואים מידת הדין בצדיקים זה מעורר להוסיף יראת שמים.

אמנם לזה צריכים מדרגה, ולא כל אחד הוא במדרגה הזו, לדאבוננו הגדול אנחנו דור עני, דור יתום, וחסרים לנו בעלי מדרגה שנרגיש, שכל הדור ירגיש את חסרון ההשפעה של 'מתיירא' להוסיף יראת שמים, כל אחד ואחד יש לו צורך ביראת שמים, ויש הרבה מדרגות ביראת שמים, אין סוף למדרגות, אבל לכל הפחות משהו, להוסיף עוד משהו ועוד משהו.

ואיך מוסיפים יראת שמים, הרי יש באדם לב האבן, כי יש יצר הרע, ולב האבן אינו מקבל השפעה, ומה אפשר לעשות, כיצד להשפיע על לב האבן?

העצה היא רק כמו שכתוב (איוב יד, יט, ועיין אדר"נ פ"ו) "אבנים שחקו מיס", טיפה ועוד טיפה ועוד טיפה, ועל ידי זה 'אבנים שחקו', האבנים נשחקו מהמים, כך המציאות, והעצה היחידה לזה היא עסק המוסר, לעסוק בספרי מוסר, שאדם יהיה עם ביקורת עצמית, ביקורת עצמית לפשפש במעשיו, כי היצר הרע חזק מאד וצריך פיקוח תמידי, ובכל רגע ורגע צריך השגחה והשפעה עם סייעתא דשמיא שלא להיכשל, שזהו הדבר הראשון: לא להיכשל, וגם להתעלות.

וזהו החיוב של יראת שמים, כמו שכתוב (דברים י, כ) את השם אלוקיך תירא, והרבה פעמים כתוב בתורה המצוה של יראת שמים, שאין זה דבר פשוט, כי היראה היא נגד הטבע, וצריכים חיזוק תמיד ליראת שמים, והחיזוק הוא רק על ידי קביעות יום יומית בספרי מוסר!

וצריך לעסוק בספרי מוסר שמשפיעים, שמעניינים, וברוך השם יש הרבה ספרי מוסר, מן השמים מזכים את כל כלל ישראל באפשרויות לזכות להצלחה ברוחניות, ויש ספרי מוסר כאלה שמשפיעים, כל אחד לפי מה שמעניין אותו, ואם לומדים בספר שמשעמם זה לא משפיע, אבל יש ספרי מוסר שמעניינים, או פרק שמעניין, וכשעוסקים בקביעות יום יומית בדברי מוסר שמעניינים זה משפיע, וזוהי העצה היחידה שאנו חייבים כדי להתגבר נגד היצר הרע.

כולנו חייבים לו, כל הציבור וכל העולם חייב לו!

ועכשיו במצב הזה וברגע הזה, שחסרה לנו ההשפעה שהייתה לנו מאדם גדול כמוהו, השפעה של רוחניות, הרי אנו חייבים להחזיר לו, וחייבים להחזיר לו גם כן רוחניות, ולזכות אותו בעוד תענוגי העולם הבא, שאין סוף לתענוגי העולם הבא, ויש הרבה ראיות לזה, כמו שנאמר (ישעיה סד, ג) עין לא ראתה אלוקים זולתך, שגם הנביאים לא ידעו ולא היה להם מושג מה הם תענוגי העולם הבא (עיין ברכות לד, ב), ואנו חייבים עכשיו לתת לו את התענוגים והזכויות האלה במה שאנו מתעוררים על ידי פטירתו, שזהו זכות בשבילו.

אנחנו חייבים לו הרבה, וזהו הדבר היחיד שאנו יכולים להחזיר לו, להתעורר! להתעורר ולהתעורר ולהוסיף עוד זכויות ועוד זכויות, שגם בשבילנו זה הצלה רוחנית, לזכות לחיי הנצח, וגם זה חסד גדול וחיוב גדול לעשות חסד עם המתים – שאנו חייבים לו הרבה, לתת מה שאנו חייבים לו, ואין שיעור למה שאנו חייבים לו, כל הציבור וכל העולם חייב לו, וחייבים לתת לו זכויות, וכאמור אין גבול לזכויות ולתענוגי העולם הבא, ויש ראיות לזה.

אם כן למעשה זהו הדבר שאנו חייבים וזוהי העצה היחידה, קביעות יום יומית בספרי מוסר שמעניינים, והדבר הזה יעזור וישפיע, כי כל אחד שלומד מוסר מקבל השפעה עצומה, וידוע מעשים שהיו באנשים שהתחילו ללמוד מוסר בכל יום וקיבלו השפעה, והבית נהיה מאושר, לימוד מוסר אינו עצבות, אלא נותן חיים מאושרים, ועל ידי זה הבית נהיה בית עם חיים מאושרים.

וכאמור זה גם בשבילנו תענוגים רוחניים אשריך בעולם הזה, וזו גם זכות גדולה מאד שאנחנו חייבים לעשות בשביל הנפטר הגדול שאנו חייבים לו, ומן השמים ירחמו עלינו שנזכה לכל מה שצריך ובלע המוות לנצח ומחה השם דמעה מעל כל פנים.

בערב שבת, לאחר היוודע הפטירה, אמר רבינו יבלחט"א:

הרבה זכויות היו לו, הרבה זכויות! ההתמדה, איזה התמדה, הוא הלך ברחוב ולא ידע בכלל מה השם של הרחוב, כל הדרך לכולל חזון איש היה הולך מהבית, ומה שם הרחוב? הוא לא יודע! הוא לא מסתכל! נזהר לא להסתכל שום דבר חוץ מתורה, וכשהיה נוסע בדרך היה תמיד עם גמרא כל הזמן, היה בקיאות, בקיאות איומה, הבקיאות, וגם היה בעל מופתים.

השיחה השבועית – חובתנו בשעה זו

התעוררות וחיזוק בעקבות פטירת מרן רבינו שר התורה זצוק"ל

לא עוסקים בתורה זה נקרא שמואסים בתורה, שלא מחשיבים את עסק התורה, וזהו כי דבר השם בָּזָה.

וכבר הזכרתי מה ששמעתי ממו"ר הגה"צ רא"א דסלר זצ"ל בשם מרן הגר"ח מברסק זצ"ל, כי 'אפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק' זה לא רק בכמות הזמן, שיש זמן שיכול ללמוד ואינו לומד, שזהו דבר המובן בפשטות, שהרי הוא יכול ללמוד באותו הזמן, ומדוע הוא מתעצל ואינו לומד, ולכן נקרא כי דבר השם בזה. אכן הגר"ח הוסיף בזה עוד דבר, שגם מי שלומד כל הזמן, אבל אם הוא יכול יותר להבין בהבנה, על ידי שילמד יותר בריכוז, עם ריכוז המחשבה, וממילא יבין יותר, אם אינו מתאמץ להבין כפי כוחו זה גם כן נקרא שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק, כל אחד כמה שהוא יכול כמובן, אך אם הוא יכול ומתעצל, זה נקרא כי דבר השם בזה.

חידושי תורה עושים האדם למובחר

והנה מלבד העסק בתורה, יש מעלה גם לחדש חידושי תורה, ובשירת דבורה נאמר (שופטים ה, ח) "יבחר אלוקים חדשים", ואמרו בילקוט שם שפסוק זה נאמר על חידושי תורה, שהקב"ה בחר את החידושים – את חידושי התורה, לא רק לעסוק בתורה אלא גם לחדש, מי שיכול כמובן. אכן מה נקרא חידושי תורה? כל דבר שהוא חדש לאדם, שקודם לא ידע ועכשיו הוא יודע, הרי זה חידוש אצלו, ונקרא חידושי תורה (וראה עוד להלן).

ואמר 'יבחר' אלוקים חדשים, לשון בחירה, ויש לפרש הכוונה 'יבחר' שזה עושה את האדם למובחר, מי שמחדש חידושי תורה הקב"ה עושה אותו מובחר! ונעשה בזה אדם מובחר.

כמו שמצינו בנוסח תפילת המועדים שאנו אומרים "אתה בחרתנו מכל העמים", והפירוש בזה לא כמו אדם שבחר דבר משני דברים ולקח את מה שיותר מוצא חן בעיניו, אלא 'בחרתנו' הכוונה שהקב"ה עשה אותנו למובחרים, שעם ישראל הוא יותר מובחר מכל העמים, ויש לנו אופי אחר ומעלות מיוחדות שאין בכל אומה ולשון, כמו שאמרו חז"ל (יבמות עט, א) שלושה סימנים יש באומה זו רחמנים ביישנים וגומלי חסדים.

עם ישראל מובחר מכל האומות

ודיברתי פעם עם אדם שנוסע בעולם ונפגש הרבה עם יהודים ועם גויים בעניינים בינלאומיים, ואמר כי רואים בבירור שיש הבדל, שיהודי יש לו אופי אחר, ואינו אותו האופי כמו גוי, כי יהודים הם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים, וכיצד זה נהיה? אתה בחרתנו! הקב"ה עשה אותנו שאנו נהיה מובחרים עם אופי מיוחד כזה.

וכן אומרים בברכות התורה אשר בחר בנו מכל העמים, והפירוש בזה גם כן שהקב"ה עשה אותנו יותר מובחרים מכל העמים, עם שלושת הסימנים האלו שישנם רק בכלל ישראל.

ובגמרא (שבת לא, א) מובא המעשה עם הגר, שרצה להתגייר, וביקש קודם לדעת את כל התורה כולה על רגל אחת, ובא לפני הלל ושמאי, והלל אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד. ויש לפרש כי הוא נתכוון לשאול מה ירוויח אם יתגייר, הרי עכשיו הוא גוי, ומחויב רק בשבע מצוות בני נח, והוא מקיים אותם ובהו כבר יצא ידי חובתו והוא מחסידי אומות העולם, ולשם מה כדאי לו להתגייר ולקבל עליו עול תורה ומצוות, ומה ירוויח בזה.

ועל כך ענה לו הלל 'דעלך סני לחברך לא תעביד', כלומר שעל ידי הגירות יקבל אופי אחר של מידות טובות, שלא יוכל לצער את השני, ולא יעשה לאחרים את מה ששנוא עליו, והמהרש"א שם העיר מדוע לא אמר לו הלל ואהבת לרעך כמוך, שזה בקום ועשה, ולא רק בשב ואל תעשה שלא לצער אחרים, עיין שם בדבריו, אמנם 'ואהבת' בקום ועשה הרי זה יותר קשה, והלל אמר לו את הדבר היותר קל,

חסר המשפיע לכל הדור

עכשיו חסר לנו את רבי חיים, שהיה אדם גדול מאד, ואין צורך לדבר על הגדלות, כי הדברים ידועים, שהיה גדול מאד, והעיקר הוא ההשפעה שהייתה, שהשפיע על כל הדור, **כשיש אדם גדול וצדיק זה משפיע על הדור**, כידוע שיש השפעה.

וכך כתב החזון איש באיגרת (ח"ג טב) כי כשיש בעל תורה אמיתי באיזה מקום יש השפעה ניכרת על הסביבה, בעל תורה אמיתי, ולא כתב 'גאון', אלא 'בעל תורה אמיתי', שעוסק בתורה ומתנהג לפי דיני התורה, כשנמצא באיזה מקום אדם כזה, יש ממנו השפעה ניכרת על כל הסביבה, וגם במקומות הרחוקים יש השפעה נסתרת, שאמנם לא רואים את ההשפעה, אבל יש השפעה.

וכאן בודאי הייתה השפעה גדולה על כולנו, ועתה חסרה לנו ההשפעה, והחזון איש דיבר על כל בעל תורה, שההשפעה על הסביבה ניכרת ובמקומות רחוקים אינה ניכרת, אבל כאן הרי הוא היה מפורסם בכל העולם, וכולם השתמשו עם הספרים שלו.

וכל הספרים שחיבר הם זיכוי הרבים, כגון ארחות יושר, ועוד הרבה ספרים שהם ממש זיכוי הרבים, ומשפיעים, ועל כל העולם הייתה ההשפעה, ועכשיו חסרה ההשפעה, וגם הברכות והתפילות חסרות, בכל העולם חסרה ההשפעה.

אם כן מה זה מחייב אותנו? **אנחנו צריכים למלא את ההשפעה שחסרה לנו, שאנחנו נשפיע על עצמנו, שנעשה פעולות של השפעה על עצמנו**, ובאיזה פרטים: העיקר הוא בשלושת הדברים שעליהם העולם עומד, וכמו שאמרו בפרקי אבות (א, ב) על שלושה דברים העולם עומד: על התורה, על העבודה, ועל גמילות חסדים.

עסק התורה – הזכות והחוב

ונתחיל מתורה, עסק התורה, יש חיוב לעסוק בתורה, כמו שכתוב בפרשת קריאת שמע (דברים ו, ז) ודברת בס, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, ושננתם לבניך, וכן כתוב (יהושע א, ח) והגית בו יומם ולילה, וזוהי נבואה שנאמרה ליהושע שכך צריך להיות, והגית בו יומם ולילה, חיוב על ההתמדה בתורה.

ומלבד שזה חיוב, זוהי גם זכות גדולה מאד, ועסק התורה נותן זכויות, כמו שאמרו חז"ל (ע"ז יט, ב) כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים לו, שעל ידי עסק התורה יש הצלחה גם בפרנסה.

ואגב יש לדעת כי כשצריכים פרנסה, עדיף פרנסה מעסק התורה, ללמד שיעורים פרטיים או בחיידר, ואפילו ללמד אל"ף בי"ת לילדים בחיידר, זה גם דברי תורה, וזו תורת אמת, ובה מקיימים ושננתם לבניך, מלבד שזהו ההתחלה והיסוד לכל ההמשך, אותיות האל"ף בי"ת הם תורה, ומי שמלמד אל"ף בי"ת לילדים זה גם נקרא עסק התורה ומזכה הרבים בתורה, והוא ממצדיקי הרבים, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב ת, ב) שמלמדי תינוקות נקראים מצדיקי הרבים.

עסק התורה הוא זכות גדולה מאד, ומצד שני ביטול תורה הוא חטא חמור, ואמרו חז"ל (סנהדרין צט, א) שמי שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק, עליו נאמר כי דבר השם בזה ואת מצוותו הפר הכרת תכרת וגו', אם יכול ואינו עוסק נקרא 'כי דבר השם בזה', כי מדוע הוא לא עוסק? מפני שאינו מחשיב את העסק בתורה, וכשאינו מחשיב זה נקרא 'בזה', שמבזה את התורה.

ומצד אחד השכר גדול מאד, כמו שאמרו שתלמוד תורה כנגד כולם וזוכים בו לפירותיהו בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא, ומצד שני ההיפך, זה חיוב, וחטא חמור אם לא מקיימים.

ומצינו עוד במדרש (פתיחתא דאיכה רבה ב) ויתר הקב"ה על עבודה זרה ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים ולא ויתר על מאסה של תורה, ולא אמרו 'ביטול תורה', אלא 'מאסה' של תורה, כי אם

שעל כל פנים בשב ואל תעשה לא יצער אחרים, וכמו שאינו רוצה שיצער אותו כך הוא לא יצער את השני.

וזהו האופי המיוחד שיש רק בעם ישראל ולא באומות העולם, 'רחמנים' – בשב ואל תעשה, וגם 'גומלי חסדים' – בקום ועשה, ולגויים אין אופי כזה, וקשה להם להיות כך, אבל כלל ישראל זהו אופיים וטבעם, וזהו שהשיב הלל לגוי, כי כשיתגייר ירוויח שיקבל נשמה יהודית, ועל ידי זה האופי משתנה!

כל תוספת ידיעה והבנה נקרא חידוש

ונשוב לענין מה שדיברנו על תורה, שיש מעלה מיוחדת בחידושי תורה, וחידושי תורה נקרא לא רק מי שמחדש מעצמו, אלא כל **ידיעה חדשה** שנוספת לאדם בלימודו, זה חידושי תורה, מפני שאצלו זה חידוש שלא ידע קודם, וגם **החזרה**, לחזור על מה שלמד, כי החזרה נותנת יותר בהירות, שנעשים הדברים יותר ברורים, וזה גם כן נקרא חידושי תורה.

וכך הובא בכתר ראש (אות נו) בשם הגר"ח מוואלוז'ין "חידושי תורה נקרא כל מה שלומד יותר ומתבררים הדברים מחוורים אצלו, כל זמן שאתה ממשמש בהם אתה מוצא בהם טעם, וכשמרבה לחזור נתבאר בזה טעמים ופירושים שנתחדשו וזה נקרא חידושי תורה, בין שהוא מחדש, או אחר, רק שיצא הדבר לאור", ע"כ.

ועיקר התועלת בחזרה הוא כשחוזרים ביום אחר, וזה דבר ידוע שאם חוזרים מיד באותו היום אין תועלת כל כך, אלא חוזרים למחרת, ואז מתבררים הרבה דברים שלא הבינו בתחילה, וידוע שכך המציאות, ומעשים שהיו, שיש דברים שלא מבינים בפעם ראשונה, וכשחוזרים ביום אחר מבינים עוד משהו, ובחזרה שלישית ביום שלישי מבינים עוד יותר, ובחזרה רביעית ביום רביעי כבר הכל ברור, וכך בחזרה ארבע פעמים בכמה ימים – כל חזרה מוסיפה בהירות, ותוספת הבהירות גם כן נקראת חידושי תורה.

זהו הענין של תורה והצלחה בתורה, וזה גם אשריך בעולם הזה, עסק התורה נותן חיים מאושרים, והאושר הכי גדול שיכול להיות בעולם הזה הוא רק עסק התורה! בזמן שאדם עוסק בתורה הוא מאושר, ואין אושר יותר גדול מזה.

מעלות העבודה וגמילות חסדים

והדבר השני מעמודי העולם זה עבודה, דהיינו תפילה, והתפילה היא גם כן תענוג, כידוע, וכתוב בשולחן ערוך (או"ח צח, א) שיש מדרגה בתפילה שמגיעים להתפשטות הגשמיות וקרוב למעלת הנבואה, דהיינו שהחושים הגשמיים לא פועלים בשעת התפילה, וכאילו שאין לו גוף, וכן כתב בספר הכוזרי (ג, ה) שבשעת תפילת העמידה "יעמדו כל האיברים כנבהלים היראים לעשות מצות מנהיגם, לא ירגישו על מחוש ולא על הפסד אם יהיה להם", והיינו שכוחות הגוף לא פועלים והגוף נהיה כמשותק, כי הראש תפוס באמונה ובהרגשה כעומד לפני המלך.

וכבר סיפרנו בזה עובדות מגדולי ישראל שבשעת התפילה דיברו אליהם והם לא שמעו, ומעשה שהיה באחד מהגדולים שהיה מתפלל שמונה עשרה בקול רם בשביל הכוונה (וכך ההלכה שאם הכוונה היא יותר טובה כשאומר בקול את התפילה – צריך להתפלל בקול, באופן שאינו מפריע לאחרים, וכגון כשמתפלל ביחידות) ופעם אחת שמעו ששכח לומר יעלה ויבוא, ואמרו לו 'יעלה ויבוא' יעלה ויבוא' אך הוא לא שמע, כי **בשעת התפילה אין חושים ואין גוף**, וזו מדרגה, ויש עוד סיפורים כאלה מגדולי ישראל. זהו כוח התפילה, שהיא עבודת השם,

עם כזו דבקות וכזה ריכוז, עד שמגיעים להתפשטות הגשמיות, שחושי הגוף לא פועלים, וזוהי עבודה.

והדבר השלישי גמילות חסדים, עם אהבת חסד, יש הרבה מדרגות באהבת חסד, עד למדרגת אברהם אבינו שהיה עמוד החסד, וישב פתח האוהל כחום היום לחפש אורחים, בשלישי למילתו, עם כל הצער והכאב של המילה, כשהיה כבר בגיל קרוב למאה, הוא הצטער שאין לו עם מי לעשות חסד, וחסר לו החסד, וזה כאב לו והרגיש לא טוב מזה, עד שריחמו עליו מן השמים ועשו נס, ושלחו לו שלושה מלאכים בדמות בני אדם, שיחשוב שהם בני אדם ויעשה איתם חסד, ובוה ימלא את חשקו ואהבתו לחסד שהיה חסר לו כל כך.

עד כדי כך שייך מדרגה כזו שאדם אוהב חסד ונהנה מעשיית החסד, ואם חסר לו החסד הוא מצטער שאין לו את מה שהוא אוהב, ולאברהם אבינו נעשה נס ששלחו לו מלאכים כאילו שהם בני אדם, שיעשה איתם חסד וייהנה מעשיית החסד, וזוהי מדרגה של אהבת חסד, שאם חסר עשיית החסד זה כואב לו מאד.

אלו הן המדרגות הרוחניות שיש בעם ישראל, ולא באומות העולם, רק עם ישראל יש להם את המדרגות האלה, ואנחנו כולנו בני ישראל, כולנו מובחרים, אשר בחר בנו מכל העמים, ורק יש חשבונות רבים מהיצר הרע שמפריעים לזה, וצריכים סייעתא דשמיא נגד היצר הרע, שאנחנו נהיה עם הנהגה לפי מה שאנחנו באמת, כפי האופי האמיתי שלנו, צריכים סייעתא דשמיא לזה.

קביעות יום יומית ללימוד המוסר

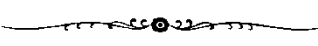
ולכך העצה היא לעסוק בקביעות בספרי מוסר, כי אבנים שחקו מים, וכשיש קביעות תמידית בכל יום ללימוד המוסר, אם לומדים בספר מוסר שמעניין זה משפיע, כל יום כמה דקות בספרי מוסר, ובמעשה רב (אות ס) כתב בשם הגר"א שצריך ללמוד ספרי מוסר כמה פעמים ביום, לא רק פעם ביום אלא כמה פעמים בכל יום, אכן בישיבות מקובל רק חצי שעה בכל יום לפני מעריב, והעיקר הוא שיהיה בקביעות יום יומית.

והחפץ חיים כבר כתב בזמנו (בית ישראל פ"ט) שבזמן הזה כולם רואים את ההכרח, שמוכרחים לקביעות כל יום בספרי מוסר, כמובן בספר מוסר שמעניין, כי אם זה משעמם זה לא משפיע, וצריך ללמוד באיזה פרק שמעניין או ספר מעניין מספרי המוסר.

וזהו מה שבידינו לעשות כדי שנהיה באמת המובחרים, לעשות אותנו למובחרים ולהתעלות במדרגה, עוד מדרגה ועוד מדרגה, ובכל יום להוסיף עוד מדרגה, זה רק על ידי עסק בכל יום משהו מוסר.

ומרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל אמר פעם שאם לומדים מוסר בכל יום חמש דקות, זה גם כן משפיע, אם זה דבר קבוע ותמיד זה משפיע בכל יום עוד השפעה ועוד השפעה, וכבר סיפרתי מעשים שהיו שבתוך הבית במשפחה הרגישו על האדם שפתאום הוא נהיה אחרת לגמרי, עם מצב רוח אחר, ובבית האווירה יותר נעימה, ומה קרה? הוא התחיל ללמוד מוסר! ולומד בכל יום קצת מוסר.

זהו מה שבידינו ומה שאנו צריכים עכשיו, שחסרה לנו ההשפעה שהייתה מרבי חיים ואנו צריכים להשפיע על עצמנו, ודרך ההשפעה היא קביעות יום יומית לספרי מוסר, ובעזרת השם בזה נזכה כולנו לעשות אותנו למובחרים, כל אחד להיות מובחר ומובחר ומובחר, ולהתעלות מדרגות ומדרגות בסייעתא דשמיא!

לעילוי נשמת רבינו הגדול והקדוש מרא דכולא תלמודא רשכבה"ג מרן רבי שמריהו יוסף חיים ב"ר יעקב ישראל קניבסקי זצוקללה"ה

לעילוי נשמת
רבי **שמואל אריה שצ'יגל** זצ"ל
בן הגה"צ רבי **מתתיהו זאב** זצ"ל
נלב"ע כ"א אדר ב' תשנ"ב - תנצב"ה

לע"נ הר"ר **אברהם** ב"ר **שלמה** ז"ל
נלב"ע כ"ג שבט תשמ"ט - תנצב"ה
וזוג' מרת **דבורה** ב"ר **חיים הלוי** ע"ה
נלב"ע כ"א אדר ב' תשע"ד - תנצב"ה

לעילוי נשמת
רבי **משה** ב"ר **גרשון אלינסון** ז"ל
נלב"ע כ"ג באדר ב' תשע"ט
תנצב"ה